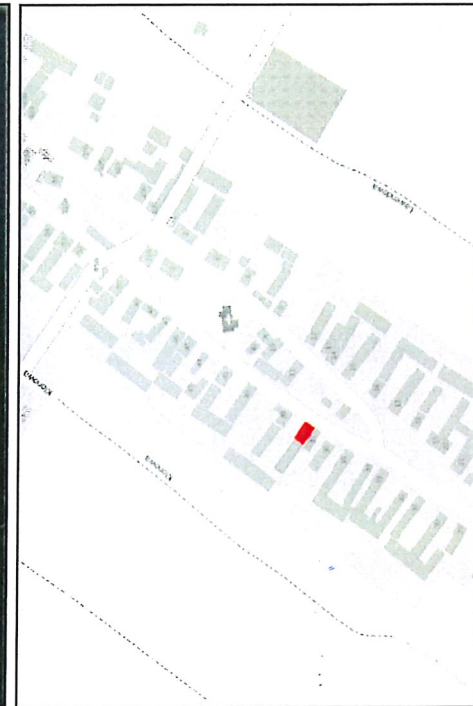

GEZ 30	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość Czeska Wieś
1. Nazwa Budynek mieszkalno-gospodarczy w zagrodzie	2. Czas powstania ok. 1870 r.	7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym	
		5. Przynależność administracyjna województwo opolskie powiat brzeski gmina Olszanka	4. Adres Czeska Wieś nr 38, dz. nr 507
		6. Formy ochrony Zarządzenie Nr WG-VII-55/2016 Wójta Gminy Olszanka z dnia 1 sierpnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Olszanka	

1. Widok od pñ.-wsch. 2. Widok od wsch. 3. Widok od pñ.-wsch. 4. Lokalizacja.

WÓJT
blumki
Tymoteusz Drebschok

URZĄD GMINY OLSZANKA
49-332 Olszanka 1b
woj. opolskie

Stwierdzam zgodność
z oryginałem

8. Historia, opis i wartości

Wieś po raz pierwszy wzmiankowana w 1310 r. jako *Bohemorum villa*, a następnie w 1358 r. jako *Bongischdorf*, w 1416 r. jako *Bemyschdorff*, a w 1417 r. jako *Bömischorff*. Pierwszymi znanymi właścicielami wsi był ród Pogorzalów, właściciele klucza michałowskiego, w rękach którego miejscowość znajdowała się co najmniej od roku 1315. Z rodem tym należy wiązać budowę kościoła. W początku XV w. w Czeskiej Wsi odnotowano dwór lub sołectwo, a także młyn. W 1533 r. wieś nabył Melchior Hirsch, od którego przejął ją książę brzeski Jerzy II, który z kolei przekazał wieś miastu Brzeg w zamian za Czepielowice. We władaniu miasta pozostawała do reform administracyjnych państwa pruskiego z 1874 r., kiedy likwidacji uległa gmina Czeska Wieś, a miejscowość weszła w skład okręg administracyjny Janówice Wielkie. W 1534 r. w księstwie brzeskim wprowadzono reformację, co wiązało się z przekształceniem kościoła na ewangelicki. W tym czasie istniał już folwark. W 1718 r. miała miejsce rozbudowa kościoła w ramach której nadbudowano wieżę i dobudowano kruchtę. W opisie statystycznym Śląska z 1783 r. we wsi wymieniono kościół, szkołę ewangelicką, a także 34 zagrody kmiecie, 24 zagrodnicze i 11 chatupniczych. W tym czasie miejscowość liczyła 420 mieszkańców. Kolejny spis statystyczny z 1845 r. wymienia kościół, szkołę ewangelicką, wolne sołectwo oraz 114 domów. Wieś zamieszkiwało 547 osób.

Budynek wzniesiony ok. 1870 r. w centralnej części wsi, w zabudowie zagrodowej, w układzie szczytowym względem drogi. Założony na planie prostokąta, parterowy z wysokim poddaszem, nakryty dachem dwuspadowym. Murowany, otylkowany, z pokryciem z blachy trapezowej. Od strony południowo zachodniej do budynku przylega nieco niższy budynek gospodarczy. Elewacja południowo wschodnia w parterze trójosiowa, w dwupiętrowym szczycie w partii dolnej trójosiowa, wyżej dwuosiowa. Elewacja północno wschodnia pięciosiowa, z otworami wejściowymi w osiach trzeciej i piątej. Dekoracja architektoniczna elewacji południowo wschodniej w postaci gzymsów międzykondygnacyjnego i koronującego. W elewacji szczytowej dekoracja bogatsza w postaci gzymsów międzykondygnacyjnego i ujmującego szczyt, naczółków ponad otworami parteru, a także pilastrów ujmujących otwory okienne i blendę w dolnej partii szczytu, podtrzymujących belkowanie i opartych na gzymsie międzykondygnacyjnym. Otwory okienne i drzwiowe zamknięte prosto. Stolarka i okna PCV jednolite, jednopoziome. Stolarka drzwiowa w konstrukcji deskowej i płycinowo-ramowej.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

W połaciach dachu brak jest widocznych ugięć, falowania czy nieszczelności. Pokrycie zostało wymienione przed laty na ahistoryczne. Wody opadowe odprowadzane są z połaci poprzez rynny i rury spustowe. Mury bez widocznych odchyłń, w elewacji szczytowej pojedyncze spękania, w partiach dolnych i lokalnie wyżej ze śladami zawilgocenia i wykwitami soli. Tynki w stanie zróżnicowanym, historyczne i wtórne. Wielkość i rozmieszczenie otworów, ślady na elewacjach wskazują na zmiany w otworowaniu. Część otworów została powiększona, inne zamurowano. Lokalne wymiany tynków oraz zmiany w otworowaniu pociągnęły za sobą zniszczenia części dekoracji architektonicznej. Stolarkę okienną w całości wymieniono na okna ahistoryczne.

Postulaty:

- rozpoznanie i wyeliminowanie przyczyn zawilgocenia murów,
- uzupełnienie ubytków tynków,
- w przypadku podjęcia remontu budynku należy dążyć do: wymiany tynków na nowe wykonane na bazie wapna hydraulicznego przy zachowaniu istniejącej i pod warunkiem odtworzeniem zniszczonej dekoracji architektonicznej; przywrócenia pierwotnej wielkości i rozmieszczenia otworów; wymiany pokrycia dachowego na dachówkę ceramiczną karpiołkę; wymiany stolarki okiennej i drzwiowej w nawiązaniu formą do historycznej.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Grzegorz Naumowicz, 31.01.2026 r.

G. Naumowicz

11. Zawierzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dodczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewiązanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków